

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Nordiska administrativa regioner växer inte, nog deras storstäder och kringliggande regionala nätverk
 - En brokig mosaik av aktiviteter – professor Katajamäki skissar en vision för den nya finländska landsbygden
 - Gynnas den inhemska skärgårdsturismen av recessionen?
 - Strukturfondernas framtid, KOKO-ansökningarna samlas in, regionstrategin 2020 – läs *Alue-Integraattori*
 - Leader-föreningen I samma båt söker *projektrådgivare*
 - Läs även detta: **Finland returnerar 20 miljoner euro till EU i brist på stödprojekt*
**Vårt land ett av de sämsta länderna för lantbruksproduktion inom EU – MTK positiv till nya kriterierna* **Kampanj år 2010 skall förbättra läget för kulturmiljöer* **Levande och bebodda byar tema för seminarium i Kajana* **Handboken för projektaktörer nu på svenska*
-

NORDISKA ADMINISTRATIVA REGIONER VÄXER INTE, NOG DERAS STORSTÄDER OCH KRINGLIGGANDE REGIONALA NÄTVERK

Det är inte de nordiska administrativa regionerna som växer, utan deras storstäder och kringliggande funktionella regionala nätverk. Utvecklingen matchas av ett ledarskap och ett arbetssätt som går över sektorsgränserna utan att negligera varje aktörs unika bidrag. Men frågan är om vi är mogna att ta utmaningen. I höstas gick de norska förespråkarna för en mer omfattande regionreform på pumpen. Inför höstens val till norska stortinget, är behovet av en reformering återigen uppe på den politiska agendan i de flesta partiers valprogram, men den här gången är det kommunerna som står i skottgluggen, vilka skall helst bli färre och större. Vi vet också sedan tidigare att större och starkare kommuner är ett av huvudsyftena med den pågående kommun- och servicestrukturreformen i Finland. Men vad som är nytt enligt regionutvecklingsdirektör Janne Antikainen vid arbets- och näringsministeriet, är att de större kommunerna kommer att behöva gå samman för att samarbeta kring den regionala utvecklingen. De nya kommunerna behöver redan från början samarbeta med sina grannar för att klara utmaningarna på sikt. Samma budskap hör vi från stadsdirektören i Aarhus kommun i region Mittjylland i Danmark Niels Højberg, som förutspår de nästan dagsfärska danska regionernas bortgång. Tecken på detta är den danska regeringens sätt att behandla regionerna i en rad frågor. Alternativet är sannolikt att stärka den kommunala nivån ytterligare och uppmuntra till kommunalt samarbete, liksom i Norge och Finland. I alla tre länderna sitter de större kommunerna/storstäderna med trumf på hand genom att tillhöra den lokala nivån och samtidigt ha de marginaler som behövs för att ta ett vidgat regionalt ansvar. Indirekt kan man även i Sverige se förskjutningen mot storstäderna då regeringen i januari valde bort Ansvarskommitténs förslag om någorlunda jämnstora så kallade regionkommuner. En asymmetrisk regionstruktur öppnar för ett ökat inflytande från storstäderna. Värt att nämna i

sammanhanget är behovet av ett regionalt ledarskap. Man ropar inte efter fler politiker eller starkare politisk styrning, utan ett ledarskap av ett annat slag. Det kan handla om ett delat ledarskap mellan flera aktörer som spänner över flera sektorsområden och fokuserar på att göra förändringar möjliga för andra, snarare än att styra och kommendera. Den reflektion som chefredaktören för Gränsbrytning Per Holmström själv gör, är att den här utvecklingen blir begriplig om vi ställer in siktet på hur de funktionella regionerna utvecklas, snarare än vad som sker (eller inte sker) med de administrativa regionerna. I de funktionella nätverken spelar nämligen storstäderna många gånger huvudrollen, och det är också där som Holmström kan tänka sig att den nya sortens ledarskap måste få fotfäste och gro. Två krav som Holmström tror kommer att ställas på ett sådant ledarskap är först och främst förmågan att se och agera med fleras bästa för ögonen. Det andra kravet är att hantera och kombinera olika kraftfält. Som ett kvitto på om regionens samlade ledarskap förmår att balansera och dra den fulla nytta av dessa många gånger motstridiga och konfliktfyllda krafter, är om de enskilda medborgarnas behov och förväntningar möts. Ett annat kvitto kommer från den internationella arenan och handlar om vilken uppmärksamhet hemmaregionen lyckats fånga i olika sammanhang. *Uppgifterna är från chefredaktören Per Holmströms inledande artikeln i senaste nummer (7/2009) av Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden.*

EN BROKIG MOSAIK AV AKTIVITETER – PROFESSOR KATAJAMÄKI SKISSAR EN VISION FÖR DEN NYA FINLÄNDSKA LANDSBYGDEN

På den nya finländska landsbygden finns stora och specialiserade jordbruksenheter. Men den mänskliga arbetsfaktorns andel utgör endast en del av vad den är idag, och eftersom "den stora" primärproduktionens sysselsättande effekt är liten, har välriktade utvecklingsprojekt lett till att många specialiserade, små produktionsenheter bildats inom jordbruket. De har hittat sina små nischer och har en stark position tack vare god kunskap om kundernas behov, god produktutveckling och flexibel produktion. Det stora antalet småföretag bildar genom samarbete lokala och regionala värdekedjor – mikrokluster. Företagen är lokala, medan marknaden är såväl lokal, nationell som internationell. Mikrokluster har bildats till exempel inom den småskaliga industrin, vården och turismen, där en viktig del utgörs av de värdekedjor som bildats inom bioenergi. Allt fler människor bor en del av året på landsbygden och en del i staden. Tomma hus på landsbygden har restaurerats och tagits i bruk, samt att det har bildats nya semesterandelskedjor som bygger på flexibelt boende. Det här har gett upphov till att efterfrågan på renoveringsarbeten, gårdsarbeten, snöskottning och hushållsarbeten skapat nya företag och arbetstillfällen på landsbygden. Landsbygdssamhällen med blomstrande livsstilsarbeten karaktäriseras av olika möjligheter till distansarbete, vilket minskar behovet av att fysiskt pendla mellan stad och landsbygd. Utbudet av tjänster är gott, där en del av tjänsterna sköts fortsättningsvis av kommunen. Men genom olika överenskommelser har en del tjänster flyttats över på privata företag och tredje sektorns organisationer, medan samarbetet mellan kommuner har ytterligare förbättrat och effektiviserat utbudet av tjänster. Inom det mångfasetterade, organiserade tjänsteutbudet ryms invånarnas hälsovård, miljövård, arbeten med lokala vägar m.m. Med en förständig politik har man genom informationsteknologin lyckats bryta centraliseringens mönster och allt fler ärenden sköts nu med hjälp av tekniskt välutvecklade nätverk. Tack vare de nya informationsteknologiska miljöerna är tid och plats för utbildning ett allt vidare begrepp, samtidigt som flexibiliteten inom arbetet och dess allt mindre beroende av att utföras på en bestämd plats, möjliggör att man i allt större utsträckning kan bosätta sig och arbeta på landsbygden. *Uppgifterna är från av professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet Hannu Katajamäkis (som tillika är landsbygdsprofessor) artikel i senaste nummer (7/2009) av Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden.*

GYNNAS DEN INHEMSKA SKÄRGÅRDSTURISMEN AV RECESSIONEN?

Sommarsäsongen står inför dörren och många ringer eller e-postar till Kimitoöns turistinformation och hör sig för om aktiviteter och övernattningsmöjligheter i skärgården. Turistsekreterare Tina Eriksson tycker att det är fler än vad det varit under tidigare vårar. Hon tror och hoppas på att recessionen gör att finländarna väljer att turista hemma istället för att åka utomlands. Nytt för i år är intresset för bröllopsresor i skärgården, något som Eriksson gärna hjälper till med genom att skraddarsy paket åt nygifta. I Väståboland säger turistinformatör Anita Salonen att särskilt intresset för husvagnssemestrar i skärgården ser ut att vara på uppåtgående. Vid Centralen för turistfrämjande kommenterar emellertid forskningschef Tom Ylkänen den allmänna uppfattningen om att recessionen skulle inverka positivt på den inhemska turismen, med att varna för allt för stor optimism. Recessionen i början av 1990-talet innebar att både den inhemska och utländska turismen minskade med tio procent var. Under januari och februari i år sjönk antalet hotellövernattningar i Finland med sammanlagt sju procent, vilket enligt Ylkänen dock beror i första hand på att man inom affärsvärlden minskat på resandet. Vad recessionen kommer att ha för inverkan på den inhemska turismen, återstår att se. En amerikansk prognos, som gjordes upp vid årsskiftet, visar att turismen skulle minska i Finland med ca 3,5 procent. Det som saknas med tanke på turisterna i Kimitoöns kommun är mera vandrings- och cykelleder, samt båtförbindelser mellan Västnyland, Kimitoön och Väståboland. Kimitoöns turismutvecklare Curt-Johan Paetau efterlyser över lag mera draghjälp. Nu då turistverksamheten är överförd till kommunerna, istället för att sortera under Region Åboland, borde Kimitoön satsa ännu mera på att utveckla turismen, också därför att kommunens industri och traditionella basnäringar, så som t.ex. fiske är på nedgång. *Uppgifterna (från 22.4) är från YLE:s Internytt under adress <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=156343>.*

STRUKTURFONDERNAS FRAMTID, KOKO-ANSÖKNINGARNA SAMLAS IN, REGIONSTRATEGIN 2020 – LÄS *ALUE-INTEGRAATTORI*

Den nuvarande programperioden 2007-2013 går ut om knappt fem år. Men vad händer sedan? Det som är säkert, är att det kommer att ske förändringar. EU: s nya kommission torde inleda sitt arbete i början av 2010 och dess arbetsprogram är med tanke på EU-politikens hela framtida innehåll mycket betydelsefullt. Kommissionen ger sitt förslag på åtgärder för program- och finansieringsperioden 2014-2020 senast i början av juli 2011 och har sålunda endast ett och ett halvt år på sig att förbereda. Vad gäller KOKO (regionala kohesions- och konkurrenskraftsprogrammet), utarbetar regionerna nu sina programförslag under våren och KOKO-ansökningarna skall tillställas arbets- och näringsministeriet senast i slutet av juni. Utgående från resultaten av den till kommunerna riktade enkäten i slutet av fjolåret gestaltades en indelning i 56 regioner, vilka i huvudsak motsvarar de nuvarande regionerna. Men det finns även plats för innovativa och mer omfattande regioner. Regionerna har beredskap att satsa 50000-1000000 euro om året på KOKO. Den sammanlagda summan rör sig runt 23 miljoner euro, varav arbets- och näringsministeriets andel är ca 11 miljoner euro. Arbets- och näringsministeriets har tillsatt en arbetsgrupp, som skall börja bereda en långsiktig strategi för regionutvecklingen fram till år 2020. Strategirapporten skall innehålla en vision fram till år 2020, strategiska målsättningar och en översikt av regionutvecklingen. Förutom regionutvecklingen ur befolkningens, produktionens och sysselsättningens perspektiv, behandlas även regionernas konkurrenskraft, samt analyseras även förändringar och utmaningar som bl.a. anknyter till åldrande, klimatförändringar, energipolitik, kompetens, entreprenörskap, sysselsättning, infrastruktur, välmående, invandring, kultur och EU: s sammanhållningspolitik. Förutom de här ämnena kan man i tidningen bl.a. läsa om, att 900

miljoner från strukturfondsprogrammen beviljas för en hållbar och snabb stimulering av ekonomin, snabbt reagerande på strukturförändringar, landsbygdspolitikens nya tyngdpunkter, bygger man en välfärds- eller konkurrensstat med regionpolitik och att föreställningar om regionpolitiken inte alltid motsvarar verkligheten. *Tidningen Alue-Integraattori 1/2009 kan läsas (på finska med svensk resumé) på arbets- och näringsministeriets hemsida under adress http://www.tem.fi/files/22596/Alue-Integraattori_012009.pdf.*

LEADER-FÖRENINGEN I SAMMA BÅT SÖKER *PROJEKTRÅDGIVARE*

Leader-föreningen I samma båt-samassa veneessä rf ry, som förverkligar *Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2007-2013* inom ramen för deras utvecklingsprogram *Lätta ankar! Keula kohti saaristoa*, söker nu en positiv, utåtriktad, noggrann och språkkunnig person, som gärna kan ha erfarenhet av EU- eller andra projekt, företagsamhet eller landsbygdsutveckling. Till *projektrådgivarens/-dragarens* arbetsuppgifter hör att ha huvudansvar för projektet *Saariston matkailuyritykset murroksessa*, sköta projektrådgivning och projektberedning inom ramen för vårt administrationsprojekt *Toimintaraha 2009-2011*. Sedan förutsätts det att man har möjlighet till kvälls- och veckoslutsarbete (vid behov) och tillgång till egen bil. Att behärska ”mindre vanliga språk”, som ryska, franska, tyska och estniska, är meriterande. Likaså ser man gärna att den sökande har kunskaper i IT (Internet-hemsidor, grafikprogram m.m.). Tjänsten tillträds 1.8, eller enligt överenskommelse, och varar till 31.7.2011 (förlängning sannolik, ifall fortsatt finansiering erhålles). Ansökan med lönekrav sänds senast 4.5 på adressen I samma båt – samassa veneessä rf ry, Fredriksplan 1, 21600 Pargas. Förfrågningar besvaras av tf. verksamhetsledare Sami Heinonen på tel./mobil 02-458 5351, 050 342 5651. *Platsannonsern finns på adressen http://www.sameboat.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=114&Itemid=107. I samma båt har för den här programperioden beviljats Leader-medel för 4,1 miljoner euro, som skall kanaliseras till fältet. Deras område består av Åbo skärgård och man arbetar på båda språken.*

LÄS ÄVEN DETTA

Finland returnerar 20 miljoner euro till EU i brist på stödprojekt

I vintras gick larmet på arbets- och näringslivsministeriet, då man hade 43 miljoner euro outnyttjade EU-bidrag. Enligt regionutvecklingsdirektör Kaisa-Leena Lintilä började man genast leta efter projekt som kunde behöva tilläggsanslag. Nu har man hittat sådana projekt, men bara för halva summan, så ca 20 miljoner måste därför återbetalas. Att hitta mottagare var inte lätt, eftersom bidragen gällde perioden 2000-2006. Bara existerande projekt kunde få stöd. Man bad ministerierna gå genom alla bidragstagare och kontakta dem vars projekt inte ännu var avslutade. Sålunda kunde alla pengar ur den regionala fonden delas ut som tilläggsanslag, medan närmare 20 miljoner euro ur den sociala fonden förblir sannolikt outnyttjade. Undervisningsministeriet hör till dem som erbjöds tilläggsanslag på 23 miljoner euro och som efter en genomgång beslöt man ta emot två miljoner. Bland dem som får tilläggsanslag hör Luckan. Man lyfter 385000 euro för projektet *Produform* som går ut på att främja finlandssvensk kulturexport till Norden och Baltikum. Ursprungligen skulle pengarna returneras till Bryssel redan vid årsskiftet, men p.g.a. den ekonomiska recessionen gav kommissionen tilläggstid till den första juni. Idén var att pengar som blivit över skulle användas för att stimulera ekonomin, vilket överensstämmer med användningen av de regionala anslagen. Många väg- och hamnprojekt förverkligas nu med tilläggsanslag, t.ex. hamnbygget i Karleby och ett museibygge i Oravais. Trots återbetalningen av 20 miljoner euro, så hör Finland till de länder som effektivast utnyttjar EU-bidrag (98 procent). *Uppgifterna (från 21.4) finns på Hufvudstadsbladets nätupplaga under adressen <http://www>.*

hbl.fi/text/inrikes/2009/4/21/d26369.php.

Vårt land ett av de sämsta länderna för lantbruksproduktion inom EU – MTK positiv till nya kriterierna

Finland får även i fortsättningen rätt till stöd för ogynnsamt lantbruksområde. Vårt land är enligt EU-kommissionen ett av de sämsta länderna för lantbruksproduktion inom EU. Minst s.k. LFA-stöd får Danmark, som nästan genomgående är gynnsamt för lantbruk. EU-kommissionen presenterade 21.4 sina nya definitioner och grunder för ogynnsamt lantbruk. Man vill förenkla definitionerna, så att kriterierna endast skulle vara åtta jämfört med nuvarande över hundra. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK) kom snabbt med en positiv kommentar till de nya riktlinjerna. ”Dessa kriterier passar Finland. Då vi presenterar Finlands lantbruk betonar vi alltid den korta vegetationsperioden och de problem den leder till”, sade direktör Tapio Kytölä på MTK:s kontor i Bryssel. Det nya systemet förväntas tas i bruk under 2014. Uppgifterna är från *Vasabladet* (22.4) och finns även på nätupplagan, <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?storyID=39938>. Se även adressen <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/609&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

Kampanj år 2010 skall förbättra läget för kulturmiljöer

Kulturmiljön, som är ett resultat av växelverkan mellan människa och natur, består av byggnader, landskap och fasta fornlämningar. Inte minst den bebyggda miljön binder ansenliga materiella tillgångar och står för ungefär två tredjedelar av hela vår nationalegendom. En rad medborgarorganisationer och många offentliga organisationer kommer nästa år att driva en bred kampanj, *Kulturmiljökampanj 2010*, för att förbättra läget för kulturmiljöerna. Många stora och små, lokala och nationella evenemang och aktiviteter kommer att äga rum, projekt och utbildning att genomföras. Med finansiellt stöd från Finska kulturfonden har Finlands Hembygdsförbund, Främjandet av Kulturarvet i Finland rf och många andra organisationer med kulturmiljöfrågor på programmet börjat planera kampanjäret. För det praktiska genomförandet inrättas aktionsgrupper med lokal, regional och nationell räckvidd, där även den offentliga makten blir representerad. Bakom kampanjen står frivilligorganisationerna, som bildar ett aktörsnätverk. Dessutom skapar man ett nätverk av lokala aktörer, som är tänkt att bli bestående. Uppgifterna finns som länk på Finlands Hembygdsförbunds hemsida <http://www.kotiseutuliitto.fi/> (under JOY Jokaisen Oma Ympäristö – Kulttuuriympäristökampanja 2010).

Levande och bebodda byar tema för seminarium i Kajana

Ett tvådagars tillfälle med seminarium den första dagen och verkstad den andra dagen hålls 4-5.5 i Kajana på Kaukometsä kongressi- ja kulttuurikeskus kl. 9-15.45 respektive Ristijärvi på Hiisipirtti kl. 8.30-15. Man behandlar byaboendet, planläggning, och flyttning till landet. Några av första dagens föreläsningrubriker är: *Hur hjälper planeringen till att hålla landsbygdens byar livskraftiga? Statsförvaltningens synsätt.*, *Byaplan eller markanvändningsplan*, *Generalplanen sätter fart på byarnas utveckling* och *En sammanhängande landsbygdsplanering*. Under den andra dagen ägnas en stor del åt en *Byavandring*. Som arrangörer fungerar Kainuun Naisyrittäjäys LEADER, Oulujärvi LEADER och landsbygdsnätverksenheten. För anmälan, som görs senast 29.4, och ytterligare information kontakta verksamhetsledare Liisa Häme på e-mailadress liisa.hame@phnet.fi eller på mobil 045 234 9264.

Handboken för projektaktörer nu på svenska

Projektaktörens handbok på finska finns nu i svensk översättning, *Handbok för projektaktörer i projekt som finansieras inom programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2007-2013*. Handboken tar upp olika frågor som har att göra med projektverksamhet inom programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2007-2013. Syftet med boken, som inte behandlar frågor som har att göra med stödande av företagsverksamhet, är att ge projektaktörer, projektledare och andra som arbetar med projekt en överskådlig bild av de insatser som ingår i projektverksamhet. Handboken innehåller allmänna råd om planering, ledning, genomförande och uppföljning av projekt med webblänkar som leder vidare till faktablock om projektverksamhet som tillsammans med handboken bildar handbokens innehåll. Den elektroniska versionen av boken och länkarna kommer att uppdateras regelbundet. Handboken uppdateras också utgående från den respons man får. Respons och kommentarer kan ges per e-mail till adressen info@maaseutu.fi. Handboken kan skrivas ut och samlas i en mapp med mellanblad, vilka märks enligt rubrikerna i innehållsförteckningen. Boken kommer inte att ges ut i tryckt version. *Handboken finns under webbadressen http://www.maaseutu.fi/attachments/verkostoyksikko/5Gazzvdm/handbok_for_projektakor.pdf.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
